

čtení: Mt 1,1-17

Advent je doba očekávání na příchod Spasitele. Takovým shrnutím doby mnohageneračního čekání je Ježíšův rodokmen.

Není v našich časových možnostech procházet jej celý. Ale pokud srovnáme verzi Matoušovu, kterou jsme dnes slyšeli, s verzí Lukášovou, můžeme si všimnout jedné nápadné skutečnosti. Matouš jmenuje nejen mnohé muže, ale i pět žen. Pět ženských postav, za každou z nich se skrývá příběh. A nejsou to příběhy ledajaké. Ale příběhy často o nebyčejné odvaze dělat věci nevídané a neslýchané. Určitě ne příběhy mravoučné, ale každopádně věroučné.

Pojďme si tedy v pěti zastaveních nad pěti příběhy žen připomenout, co je pro dobu čekání, i našeho čekání na příchod Spasitele podstatné:

1.

Támar porodila Judovi Fárese a Záru.

Neměla to ale vůbec lehké. Juda jí dal za ženu svému prvorozenému synovi, ten ale bezdětný zemřel. Podle zákona o švagrovském sňatku si jí vzal druhý z Judových synů, aby splodil potomka svému zesnulému bratru. Ovšem do toho se mu vůbec nechtělo a zemřel i on, aniž by Támar měla děti. Judovi zbýval poslední syn, nejmladší. Tak mladý, že to ještě nebylo na ženění. Ale Judovo srdce ovládl strach. Strach o vlastní pokračování jeho rodu: „Téhle ženské ho nedám, už mi dva syny zahubila. Posledního jí nedám, nedám všanc svou budoucnost!“ A tak Támar uslyšela: „Počkej, je ještě mladý.“ Ale brzy bylo jasné, že se nedočká vůbec.

Když zemřela Judovi žena, stal se obchodním společníkem svého adulamského přítele a jezdil s ním na stříži ovcí. Támar se doslechla, kam se mají vydat. I ona se tam vydala, v přestrojení za nevěstku. A Juda, když jí spatřil, chtěl se utěšit v jejím náručí po smrti své ženy. I vešel k ní. Ale neměl pak, čím by zaplatil za její služby. Dal jí tedy do zástavy několik svých osobních věcí s tím, že jí druhého dne pošle jako mzdu jehně. Druhého dne však nebyla ta žena k nalezení.

Támar odložila přestrojení a dál žila jako počestná vdova, ukrývala Judovy věci a čekala. Brzy jí bylo jasné, že její lest přinesla své ovoce. Byla těhotná. Budoucnost už nebyla černá a beznadějná.

Má to ale háček. Vdova a těhotná? Z toho plyne jediné: Cizoložství! A tak Juda její tchán jako hlava rodu vynáší rozsudek: Smrt! Už, už vedou nebohou Támar na popravu, když ona pošle k Judovi se vzkazem: „Dobře si prohlédni ty věci. Otěhotněla jsem s tím, komu patří.“ A Juda nevěří svým očím. Jsou to jeho věci, ty, které dal do zástavy jistě nevěstce, po níž se jakoby země slehla.

Pochopil. Ne Támar, ale on se provinil. Provinil se proti ní, když jí chtěl upřít naději na děti, naději na budoucnost. Jeho vina stojí v čele všech dalších událostí. A tak doznává: „Ona je spravedlivější než já.“

K čekání na Spasitele patří odvaha, ale také spravedlnost. Dovolávání se spravedlnosti v tom biblickém smyslu slova, spravedlnosti, která se prosazuje v naplňování Boží vůle i mezi námi lidmi. To otevírá budoucnost a naději.

Támar pak porodila Judovi dvojčata. Dva syny za ty, které dříve ztratil. Dva syny, z nichž přes jednoho vede dál linie až k očekávanému Spasiteli. Pro odvahu a touhu po spravedlnosti jedné ženy.

2.

Rachab porodila Salmónovi Boáze.

Rachab žila v Jerichu před příchodem Izraele do země zaslíbené. Byla tedy ženou pohanskou. A za nevěstku se jen nepřevlékala, ona nevěstkou byla. Když Izraelci vyslali do Jericha dva zvědy, ona je přijala ve svém domě. Jerišské úřady se dožadovaly toho, aby jim je vydala. Cítily nebezpečí. Ale Rachab věděla, co to je pohostinnost a povinná ochrana hostů. Než by toto nepsané pravidlo porušila, i ona zvolila lest. Její hosté prý již odešli, mají je pronásledovat k jordanským brodům.

Zvědům, kteří byli přítom stále ještě schováni v jejím domě, pak vyznala: „Vím o Hospodinu. Slyšela jsem o všech jeho činech, o vysvobozeních a vítězstvích, která vám daroval. Mám z vašeho Boha bázeň, protože on je skutečně Bohem na nebi i na zemi. Nemá cenu mu vzdorovat. Proto vás zachráním. A také vy mi prokažte milosrdenství, až obsadíte tuto zemi. Protože to Hospodin slíbil. A to se stane. Zachovejte pak na živu mne a mé blízké!“

Slíbili jí to a ona je spustila v noci po provaze z hradeb a ještě je navedla na bezpečnou cestu oklikou.

Ale vždyť přeci lhala, rozčiluje se mravokárce. Ba co hůř! Spáchala vlastizradu, napomáhala nepříteli, spojila se s cizími agenty.

Ona však především věřila v sílu a ničím neomezenou moc Hospodina. Věřila, že Hospodinovu dílu patří budoucnost. Naplnění Božích záměrů očekávala. Věřila ze slyšení a podle své víry také jednala. Původem pohanka stala se pro svou víru důležitou matkou v linii vedoucí až ke Spasiteli.

3.

Rút jen o generaci později porodila Boázovi Obéda.

Také nebyla původem z Izraele, ale z Moábu. Z pohanské země, do níž přišla Noemi s manželem a dvěma syny. Jeden z nich si vzal za manželku právě ji, Rút. Ovšem její muž zemřel, stejně jako její tchán i její švagr. Zůstaly tři bezdětné vdovy. Noemi se rozhodla pro návrat domů do Betléma. A její snachy se vydaly s ní. Na hranicích Mezi Moábem a Izraelem je nabádala, ať s ní nechodí, neboť to pro ně znamená cestu do cizího prostředí. Ať zůstanou doma, ve svém, u svých bohů. Jedna snacha se dala zlomit k návratu, ale Rút pronesla své dojemné vyznání věrnosti i víry: „Nenaléhej na mne, abych tě opustila a vrátila se od tebe. Kamkoli půjdeš, půjdu, kdekoli zůstaneš, zůstanu. Tvůj lid bude mým lidem a tvůj Bůh mým Bohem. Kde umřeš ty, umřu i já a tam budu pochována. Ať se mnou Hospodin udělá, co chce! Rozdělí nás od sebe jen smrt.“ A šla s Noemi do Betléma.

Nečekalo je tam žádné vřelé uvítání. Kdo by stál o dvě ovdovělé ženy? Vždyť to přinášelo jen starosti. Samy se musely postarat alespoň o to, aby neumřely hlady. A tak Rút chodila paběrkovat klasy po žni. Měla štěstí, narazila na hospodáře, který dbal na zákon Hospodinův, i když to pro něj nebylo ekonomicky výhodné. Byl to Boáz. A ten ještě nad to prokazoval cizince Rút milosrdenství a ochranu. Situace těch dvou žen hned vypadala hned snesitelněji a budoucnost nadějněji.

Pak se Rút na radu své tchýně pustila do odvážné akce. Při slavnosti dožíněk se vykoupala, navoněla, nastrojila a za hluboké noci vstoupila na lože rozjařenému a oslavou znavenému Boázovi a přikryla se s ním jeho pláštěm. Jeho úlek při probuzení nad tím, k čemu možná došlo v noci, což si vůbec nevybavoval, že snad porušil Boží zákon ve velmi citlivé oblasti, když tu leží s nějakou dívkou, jeho úlek byl obrovský. Nejraději by jí potajmu poslal pryč. Rút mu však vysvětlila, že k ničemu nepočestnému nedošlo a jen mu tím chtěla naznačit, že se přišla ukrýt pod plášť jeho milosrdenství.

A Boáz to přijal a pochopil a vše úředně zařídil, aby si dívku Rút mohl náležitě vzít za manželku a jejich vzájemnému štěstí už nic nestálo v cestě. K našemu očekávání tak patří věrnost a mezilidská solidarita, ohledy silnějších na ty slabší a vyhlížení milosrdenství, které v posledku pochází od milosrdného Boha.

A tak se další pohanka zařadila do linie krále Davida a přes něj i do linie vedoucí až k příchodu samotného Spasitele.

4.

Žena Uriášova porodila králi Davidovi syna Šalamouna, taktéž krále po otci. Ani jí tu nemáme zmíněnou jménem. Víme, že jde o Betsabé. Ale právě díky tomu označením „žena Uriášova“ nám hned vytane na mysli, že ona nebyla ženou Davidovou, ale ženou jiného. Byla ženou na smrt vydaného pro naplnění Davidovy touhy. Byla ženou Chetejce, ženou pohana. Sama obestřena tajemstvím svého původu.

Její příběh je podobný příběhu bezbranné a bezmocné ovečky ve spárech dravce, který pro to, aby jí ulovil, neváhá udělat cokoliv. Neštítí se ničeho, žádných prostředků k dosažení svého cíle.

Nemá jméno, jakoby ani neměla svou vůli. Je jak loutka v rukou mocných, tak smýkaná a vláčená událostmi. Vydaná napospas, zcela snadná kořist, slabá žena. Ale i takovými cestami se někdy ubírá naděje. Skrze bezmoc ve víru dějin. I tak může vést linie Boží budoucnosti. Ačkoli rozpoznatelné je to až z pohledu zpět, po letech, po staletích. Až z cíle, když je jej dosaženo.

Můžeme si často připadat podobně, jako snadná kořist, bezmocně a bezbranně. Příběh ženy Uriášovy nám může dodávat povzbuzení, že díky příchodu Spasitele mnohé, co nechápeme, co se nám nelíbí, čím i trpíme, mnoho z toho dostane svůj smysl a ukáže se ve zcela jiném světle.

5.

Marie, žena Josefova, porodila Ježíše, syna Davidova, syna Abrahamova. Zatímco příběhy prvních čtyřech žen se vejdou právě „od Abrahama po Davida,“ tedy do první třetiny celého rodokmenu Ježíšova, poslední, pátá žena je až na samotném konci. Je to jeho vlastní matka.

Jako nejjednodušší by se mohlo zdát zalistovat v Bibli o pár stránek dál a její příběh převyprávět podle Lukáše. Ten jej má barvitě vylíčen, příběh pokorné služebnice Páně nedbající hany a nebezpečí a přijímající na sebe riziko se slovy: „Staň se tvá vůle, staň se mi podle tvého slova.“ Byl by to příběh důvěry a odvahy. Jenomže by to nebyl příběh podle Matouše, který Marii zmíní s ostatními ženami ve svém rodokmenu.

A co tedy smíme slyšet Matoušově podání?

Jednak to, že i Marie byla podobně bezbranná, jako žena Uriášova. Vydána napospas vůli muže. Dále to, že Josef by jí nejradyji potajmu propustil pryč, podobně jako to chtěl nejdřív učinit Boáz s Rút. Dále ještě i to, že její rodina byla zachráněna z velikého vraždění v Betlémě, podobně jako rodina Rachaby při vyvrácení Jericha. A nakonec, že její početí je nečekané a nenadálé, pohoršující podobně jako početí vdovy Tamar. A přesto otevírá něco zcela nového, skutečnou naději.

Marie podle Matouše v sobě nějak obsahuje příběhy všech předchozích žen, které jsou v souvislosti s Ježíšem zmíněny. Prožívá něco od té i od oné a nakonec je to ona, kdo sehraje v příchodu Spasitele na svět tu poslední, závěrečnou, završující úlohu.

K našemu očekávání tak patří i naděje, že to budeme my, kdo se dočkají završení, že to budeme my, koho příchod Páně zasáhne v jejich životech. Svým způsobem zcela jistě.

Ale i kdybychom byli jen těmi, kdo budou stát pro svou odvalu, touhu po spravedlnosti, pro víru ve slyšené a jednání podle této víry, pro očekávání milosrdenství a pro věrnost a vzájemnou solidaritu, a nakonec i pro vydanost v bezmoci, kdo pro to všechno budou stát v linie těch, kdo čekají na příchod Páně, nebude to vůbec málo.

Amen